

ZARASŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

Zarasų rajono savivaldybės merui
Zarasų rajono savivaldybės tarybai
Zarasų rajono savivaldybės administracijos direktoriui

IŠVADA DĖL ZARASŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS GALIMYBĖS 2024 METAIS IMTI IKI 1,0 MLN. EURŲ ILGALAIKĘ PASKOLĄ INVESTICIJŲ PROJEKTAMS FINANSUOTI

2024 m. rugpjūčio 1 d. Nr. 3-3
Zarasai

Zarasų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 67 straipsnio 1 dalies 3 punktu ir atsižvelgdama į Zarasų rajono savivaldybės mero 2024 m. liepos 16 d. raštą¹, Zarasų rajono savivaldybės 2024 m. sausio 1 d. skolos audito pagrindu² atliko Zarasų rajono savivaldybės galimybės 2024 metais imti iki 1,0 mln. eurų ilgalaikę paskolą investicijų projektams finansuoti vertinimą.

Nuomonė dėl Zarasų rajono savivaldybės galimybės 2024 metais imti iki 1,0 mln. eurų ilgalaikę paskolą investicijų projektams finansuoti

Mūsų nuomone, Zarasų rajono savivaldybei 2024 metais paėmus iki 1,0 mln. eurų ilgalaikę paskolą investicijų projektams finansuoti, Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme nustatyti skolos limitai nebus viršyti. Grynojo skolinių įsipareigojimų pokyčio limitas 2024 metams savivaldybėms nenustatytas, tačiau paėmus iki 1,0 mln. eurų ilgalaikę paskolą investicijų projektams finansuoti, turi būti kontroliuojama ir imamasi priemonių, kad planuojant, tvirtinant, keičiant ir vykdant Zarasų rajono savivaldybės biudžetą, būtų užtikrinta biudžeto balanso rodiklio atitiktis Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo reikalavimams.

¹ Zarasų rajono savivaldybės mero 2024-07-16 raštas Nr. 3-1304 „Dėl išvados Zarasų rajono savivaldybės galimybių imti 2024 m. iki 1000,0 tūkst. Eur ilgalaikę paskolą investiciniams projektams finansuoti pateikimo“.

² Zarasų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2024-05-28 audito ataskaita Nr. 4-3.

Pagrindas pareikšti nuomonę dėl Zarasų rajono savivaldybės galimybės 2024 metais imti iki 1,0 mln. eurų ilgalaikę paskolą investicijų projektams finansuoti

Zarasų rajono savivaldybės 2024 m. sausio 1 d. skolos auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Ilgalaikės iki 1,0 mln. eurų paskolos paėmimo 2024 metais galimybės vertintos vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymu, Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniu įstatymu, Lietuvos Respublikos 2024 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. kovo 21 d. nutarimu Nr. 304 nauja redakcija patvirtintomis Savivaldybių skolinimosi taisyklėmis.

Mes manome, kad mūsų surinkti įrodymai yra pakankami ir tinkami pagrįsti nuomonę dėl Zarasų rajono savivaldybės galimybės 2024 metais imti iki 1,0 mln. eurų ilgalaikę paskolą investicijų projektams finansuoti.

Vadovybės atsakomybė

Zarasų rajono savivaldybės administracija yra atsakinga už rajono Savivaldybės vardu priimtų paskolų naudojimą pagal rajono Savivaldybės tarybos nurodytą paskirtį teisės aktų nustatyta tvarka.

Auditoriaus atsakomybė

Mūsų tikslas yra gauti pakankamą užtikrinimą nustatant, ar Zarasų rajono savivaldybė 2024 metais imdama iki 1,0 mln. eurų ilgalaikę paskolą investicijų projektams finansuoti, nepažeis teisės aktais nustatytų skolinimosi limitų ir išleisti auditoriaus išvadą, kurioje pateikiama mūsų nuomonė. Pakankamas užtikrinimas – tai aukšto lygio užtikrinimas, o ne garantija, kad reikšmingą iškraipymą, jeigu jis yra, visada galima nustatyti auditu (vertinimu), kuris atliekamas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Iškraipymai, kurie gali atsirasti dėl apgaulės ar klaidos, laikomi reikšmingais, jeigu galima pagrįstai numatyti, kad atskirai ar kartu jie gali turėti įtakos vartotojų sprendimams.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus, kurie apima tarptautinius audito standartus. Atlikdami auditą ir vertinimą priėmėme profesinius sprendimus ir laikėmės profesinio skepticizmo principo. Mes įvertinome, ar savivaldybė, 2024 metais imdama iki 1,0 mln. eurų ilgalaikę paskolą investicijų projektams finansuoti, nepažeis savivaldybių skolinimosi ir biudžetų sudarymą ir vykdymą reglamentuojančių teisės aktų, atsižvelgėme į galinčias kilti rizikas ir surinkome pakankamų ir tinkamų įrodymų mūsų nuomonei pagrįsti.

Esame nepriklausomi nuo audituojamo subjekto pagal Savivaldybių kontrolierių asociacijos visuotinio susirinkimo 2017 m. gruodžio 7 d. sprendimu Nr. 2 patvirtintą Savivaldybių kontrolierių profesinės etikos kodeksą ir įvykdėme kitus šiame kodekse nustatytus etikos reikalavimus.

Išsamesnis auditoriaus atsakomybės apibūdinimas pateiktas Zarasų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos interneto tinklalapyje adresu: <https://www.zarasai.lt/zarasu-rajono-savivaldybes-kontroles-ir-audito-tarnyba>. Šis apibūdinimas yra sudedamoji auditoriaus išvados dalis.

Savivaldybės kontrolierė

Irma Maldauskienė

IŠVADOS DĖL ZARASŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS GALIMYBĖS 2024 METAIS IMTI IKI 1,0 MLN. EURŲ ILGALAIKĘ PASKOLĄ INVESTICIJŲ PROJEKTAMS FINANSUOTI PRIEDAS**Teisės aktais nustatyta savivaldybių skolinimosi tvarka bei skolos ir skolinimosi limitai**

Biudžeto sandaros įstatyme³ numatyta, kad savivaldybės, laikydamosi Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme ir tam tikrų metų biudžeto patvirtinimo įstatyme nustatytų skolinimosi limitų (jeigu tokie limitai nustatomi), Vyriausybės nustatyta tvarka gali imti iš vidaus arba užsienio kreditorių ilgalaikes paskolas investicijų projektams finansuoti ir ankstesniems skoliniams įsipareigojimams vykdyti.

Savivaldybių skolinimosi taisyklėse⁴ nurodyta, kad savivaldybė skolindamasi turi įvertinti, ar prisiimdama skolinius įsipareigojimus savivaldybė neviršys Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme ir Lietuvos Respublikos tam tikrų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatyto savivaldybės skolos limito ir savivaldybės grynojo skolinių įsipareigojimų pokyčio limito, kai toks limitas nustatytas.

Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme⁵ įtvirtinta nuostata, kad **savivaldybės skola** pagal įsipareigojamuosius skolos dokumentus, įskaitant paskolas, finansinės nuomos (lizingo) sutartis, bet neapsiribojant jomis, **negali viršyti 60 procentų** valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nurodytų tiems metams prognozuojamų savivaldybės biudžeto pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio ir paskutinių pasibaigusiu metų savivaldybės biudžeto gautų pajamų, išskyrus iš gyventojų pajamų mokesčio gautas pajamas, valstybės biudžeto dotacijas ir Europos Sąjungos ir kitą tarptautinę finansinę paramą, sumos.

Lietuvos Respublikos 2024 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme⁶ (toliau – Rodiklių įstatymas) grynojo skolinių įsipareigojimų pokyčio limitas 2024 metams savivaldybėms nenustatytas.

Rajono Savivaldybės 2024 metų skolos limitai bei skolinių įsipareigojimų atitiktis limitams

Zarasų rajono savivaldybės skolos limitai 2024 metais skaičiuojami nuo Rodiklių įstatymo 5 priede nurodytų prognozuojamų savivaldybės biudžeto pajamų iš gyventojų pajamų

³ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 2023-12-14 redakcija Nr. XIV-2325, 17 str. 1 d. 1 p.

⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-03-21 nutarimu Nr. 304 nauja redakcija patvirtintos Savivaldybių skolinimosi taisyklės, 4 p.

⁵ Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinis įstatymas, 2014-11-06 Nr. XII-1289 (su nuo 2023-01-01 įsigaliojusiais pakeitimais), 4 str. 6 d.

⁶ Lietuvos Respublikos 2024 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2023-12-05 Nr. XIV-2297.

mokesčio⁷ ir 2023 metų savivaldybės biudžeto gautų pajamų⁸, išskyrus pajamas iš gyventojų pajamų mokesčio ir valstybės biudžeto dotacijas su Europos Sąjungos lėšomis sumos, t. y. nuo **19 mln. 966,3 tūkst. eurų**. Zarasų rajono savivaldybės **2024 metų** skola negali viršyti **11 mln. 979,8 tūkst. eurų** (19 966,3 x 60 %).

Atlikto audito duomenimis⁹ rajono Savivaldybės **skola** 2024 m. sausio 1 d. sudarė **3 mln. 761,6 tūkst. eurų**, t. y. **18,8 procentus** (*limitas 60 proc.*) nuo Rodiklių įstatymo 5 priede nurodytų prognozuojamų savivaldybės biudžeto pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio ir 2023 metų savivaldybės biudžeto gautų pajamų, išskyrus pajamas iš gyventojų pajamų mokesčio ir valstybės biudžeto dotacijas su Europos Sąjungos lėšomis sumos.

Vadovaujantis rajono Savivaldybės tarybos sprendimu¹⁰ 2024 metais Savivaldybei paėmus 560,6 tūkst. eurų ilgalaikę paskolą ir ją panaudojus pagal tikslinę paskirtį, t. y. ankstesnių skolinių įsipareigojimų vykdymui, rajono Savivaldybės skolos dydis nepasikeis.

Rajono Savivaldybei 2024 metais dar paėmus iki 2024 m. sausio 1 d. likusį neišnaudotą 72,3 tūkst. eurų kreditinės linijos likutį, Savivaldybės skola padidėtų iki 3 mln. 833,9 tūkst. eurų ir sudarytų 19,2 procentus nuo limito skaičiavimui naudojamų pajamų.

Rajono Savivaldybei 2024 metais papildomai paėmus iki 1,0 mln. eurų ilgalaikę paskolą investicijų projektams finansuoti, Savivaldybės **skola padidėtų iki 4 mln. 833,9 tūkst. eurų** ir sudarytų **24,2 procentus** nuo limito skaičiavimui naudojamų pajamų ir tai neviršytų Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme¹¹ nustatyto 60 procentų limitu.

Savivaldybės biudžeto fiskalinės drausmės užtikrinimas

Grynasis skolinių įsipareigojimų pokyčio limitas Rodiklių įstatyme¹² 2024 metams savivaldybėms nenustatytas, tačiau investicijų projektų vykdymui naudojant paskolų lėšas, jos turi įtakos savivaldybių biudžetams. Savivaldybių biudžetų fiskalinės drausmės taisyklės reglamentuotos Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme (toliau – Įstatymas)¹³.

⁷ Lietuvos Respublikos 2024 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2023-12-05 Nr. XIV-2297, 5 priedas, **pajamos – 17 mln. 766,0 tūkst. eurų**.

⁸ Zarasų rajono savivaldybės Biudžeto pajamų vykdymo 2023 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (2024-03-05 Nr. F4-84-(20.9 E)) **2023 metų pajamos**, išskyrus pajamas iš gyventojų pajamų mokesčio ir valstybės biudžeto dotacijas su Europos Sąjungos lėšomis – **2 mln. 200,3 tūkst. eurų**.

⁹ Zarasų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2024-05-28 audito ataskaita Nr. 4-3.

¹⁰ Zarasų rajono savivaldybės tarybos 2024-06-27 sprendimas Nr. T-123 „Dėl 2024 m. ilgalaikės 560,6 tūkst. eurų paskolos ėmimo ankstesniems skoliniams įsipareigojimams vykdyti“.

¹¹ Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinis įstatymas, 2014-11-06 Nr. XII-1289 (su nuo 2023-01-01 įsigaliojusiais pakeitimais), 4 str. 6 d.

¹² Lietuvos Respublikos 2024 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2023-12-05 Nr. XIV-2297.

¹³ Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinis įstatymas, 2014-11-06 Nr. XII-1289 (su nuo 2023-01-01 įsigaliojusiais pakeitimais), 4 str.

Įstatyme nustatytas reikalavimas, kad biudžetas, kurio planuojami asignavimai neviršija 0,3 procento praėjusių metų BVP (bendrojo vidaus produkto) to meto kainomis, turi būti planuojamas, tvirtinamas, keičiamas ir vykdomas taip, kad to biudžeto asignavimai neviršytų jo pajamų (asignavimus ir pajamas vertinant kaupiamuoju principu), išskyrus metus, kuriais pagal Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos viešai paskelbtą ekonominės raidos scenarijų, dėl kurio tvirtinimo kontrolės institucija paskelbė savo išvadą, numatomas neigiamas produkcijos atotrūkis nuo potencialo. Pastaruoju atveju asignavimai negali viršyti pajamų daugiau kaip 1,5 procento.

Pagal viešai paskelbtus duomenis, praėjusių metų BVP to meto kainomis buvo 71 mlrd. 986,2 mln. eurų¹⁴. Zarasų rajono savivaldybės planuojami 2024 metų biudžeto asignavimai neviršija¹⁵ 0,3 procento praėjusių metų BVP to meto kainomis. Pagal planuojamą ekonominės raidos scenarijų 2024 metams prognozuojamas¹⁶ neigiamas produkcijos atotrūkis nuo potencialo, todėl 2024 metais rajono Savivaldybės **asignavimai pajamas gali viršyti, bet ne daugiau kaip 1,5 procento.**

Įstatyme taip pat nustatyta savivaldybės biudžeto sudarymo lankstumo taisyklė, pagal kurią savivaldybė, vertindama savo biudžeto atitiktį Įstatyme nustatytai biudžeto sudarymo taisyklei, gali iš asignavimų atimti asignavimus, skirtus Europos Sąjungos ir kitai tarptautinei finansinei paramai bendrai finansuoti, įskaitant tinkamų finansuoti išlaidų daliai tenkančią pridėtinės vertės mokestį, išskyrus iš valstybės biudžeto gautus asignavimus, skirtus Europos Sąjungos ir kitai tarptautinei finansinei paramai bendrai finansuoti bei prie einamųjų metų pajamų pridėti tokią dalį praėjusių metų gruodžio 31 dieną buvusių sukauptų savivaldybės biudžeto nepanaudotų pajamų (t. y. gautų, tačiau nepanaudotų pajamų, išskyrus nepanaudotas Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšas), kuri einamaisiais metais panaudojama asignavimams.

Jeigu paskutiniaisiais pasibaigusiais metais savivaldybės biudžeto balanso rodiklis faktiškai nukrypsta nuo savivaldybės biudžeto balanso rodiklio, atitinkančio nustatytą biudžeto sudarymo taisyklę (pritaikius savivaldybės biudžeto sudarymo lankstumo taisyklę), savivaldybė ne daugiau kaip per dvejus metus turi visiškai kompensuoti šį nukrypimą. Jeigu šis nukrypimas nekompensuojamas per dvejus metus, kitais ir vėlesniais metais savivaldybei netaikoma savivaldybės biudžeto sudarymo lankstumo taisyklė tol, kol nukrypimas bus kompensotas. Savivaldybės biudžeto sudarymo lankstumo taisyklė pradedama taikyti po metų, kuriais savivaldybė kompensuoja biudžeto balanso rodiklio nukrypimą.

¹⁴ <https://finmin.lrv.lt/lt/aktualus-valstybes-finansu-duomenys/ekonominės-raidos-scenarijus>.

¹⁵ 71 mlrd. 986,2 mln. x 0,3 % = 215,96 mln. eurų, savivaldybės planuojami asignavimai – 34,07 mln. eurų.

¹⁶ <https://finmin.lrv.lt/media/viesa/saugykla/2024/3/YeDyCuiYgTE.pdf>.

Pagal Zarasų rajono savivaldybės administracijos pateiktus 2024 m. sausio 1 d. duomenis¹⁷ Savivaldybei paėmus 1,0 mln. eurų ilgalaikę paskolą ir 2024 metais ją panaudojus investicijų projektams finansuoti, Savivaldybės asignavimai, pritaikius lankstumo taisyklę, pajamas viršytų 1,7 procento, t. y. leistinus asignavimus viršytų 64,7 tūkst. eurų.

Pažymėtina, kad vykdant savivaldybės biudžetą, per biudžetinius metus tiek pajamos, tiek asignavimai nuolat kinta. Todėl, 2024 metais paėmus 1,0 mln. eurų ilgalaikę paskolą investicijų projektų finansavimui, rajono Savivaldybėje turi būti kontroliuojama ir imamasi priemonių, kad planuojant, tvirtinant, keičiant ir vykdant Zarasų rajono savivaldybės biudžetą, būtų užtikrinta biudžeto balanso rodiklio atitiktis Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo reikalavimams.

Nesilaikant fiskalinės drausmės taisyklių ir neužtikrinant reikiamo biudžeto balanso rodiklio, sekančiais metais sumažėtų rajono Savivaldybės galimybės imti ilgalaikes paskolas investicijų projektų finansavimui bei po dviejų metų rajono Savivaldybė gali netekti galimybės pasinaudoti biudžeto sudarymo lankstumo taisykle.

---

¹⁷ Savivaldybės 2024 metų planuojamos pajamos – 30 mln. 973,0 tūkst. eurų, planuojamos panaudoti 2023-12-31 sukauptos nepanaudotos pajamos – 3 mln. 27,8 tūkst. eurų, planuojami asignavimai ES finansinei paramai bendrai finansuoti – 542,1 tūkst. eurų, planuojami asignavimai – 34 mln. 72,2 tūkst. eurų.

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Zarasų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba 188629232, Sėlių aikštė 22, Zarasai, LT-32110
Dokumento pavadinimas (antraštė)	IŠVADA DĖL ZARASŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS GALIMYBĖS 2024 METAIS IMTI IKI 1,0 MLN. EURŲ ILGALAIKĘ PASKOLĄ INVESTICIJŲ PROJEKTAMS FINANSUOTI
Dokumento registracijos data ir numeris	2024-08-01 Nr. 3-3
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Irma Maldauskienė, Savivaldybės kontrolierė
Sertifikatas išduotas	IRMA MALDAUSKIENĖ LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2024-08-01 14:20:19 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2024-08-01 14:20:36 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2023-06-08 15:45:23 – 2028-06-06 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Zarasų rajono savivaldybės administracija, į.k. 188753461 LT", sertifikatas galioja nuo 2021-12-20 12:39:44 iki 2024-12-19 12:39:44
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avilys, versija 3.5.71.1
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2024-08-01 14:21:45)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2024-08-01 14:21:45 Dokumentų valdymo sistema Avilys

Nuorašas tikras
Zarasų rajono savivaldybės kontrolės ir
audito tarnyba
2024-08-01